

ideo quoque S. Augustinus ait : « Numquid melius « invados torquere poteritis, quam virtutibus et « gloriis serviendo? »

h. — D. Leo, *Serm. xi de Pass.*, inquit : « Remit- « tantur ei peccata sua, ut per omnia opera sua « ostenderet, in illo adventu suo, Salvatorem « mundi se venisse non iudicem. » Valde mirum quod, paralytico totis viribus in Christum converso, ei remittuntur peccata et tamen calumniantibus Scribis supplicium, pro sua temeritate eis a Domino non infligitur. Volebat enim Dominus, in suo adventu, declarare non Iudicem sed Salvatorem; et ideo quæ misericordiæ ac pietatis sunt, indillate profert.

i. — Paralysis medicinam exposcit paralyticus, et remissionem peccatorum impertit Christus. Non id expetit æger; salutem corporis exoptat, non delictorum veniam. Fac, o Domine, medicinam corpori, quam postulat et postea medearis animæ morbo. Cur prius tollis morbum peccati ab anima, ut a corpore tollas morbum? Caves ac non possis corporis sanare ægroti, nisi ante ejicias ab anima peccatum? Ergo peccatum paralytici tollis ut reddas paralytico integram corporis sanitatem, ut ablata morborum origine, nempe peccato, auferantur mala quæ ex peccato oboriuntur. O saluberrimum aphorismus! Tollitur prius peccatum, quæ est radix et causa morborum, ut ita facile infirmus restituatur sanitati. Frustra sanitatem querit, qui infirmitatem originalem causam intrinsecam alit; infirmitates enim corporales, ut plurimum peccatorum nostrorum sunt fructus. Ecclesiasticus, xxxviii, 15, ita nos admonet : *Qui delinquit in conspectu eius, qui fecit eum, incidit in manus medici*; et reipsa experientia quotidiana nos docet, majorem infirmitatem partem peccatorum nostrorum fructum existere. Unde antiquus Tertullianus crimina nostra sequentibus describit terminis, inquiens : « Crimina tam exitiosa, tam « devoratoria salutis. » Peccatum enim velut avida quædam et insatiabilis fera corporalem nostram invadit sanitatem, ut illam dilaceret. Unde Eliphaz, *Job*, iv, 7, interrogat : *Quis unquam innocens perit? Quia potius vidi eos, qui operuntur iniquitatem et seminant dolores, et metuntur eos*. Quibus verbis cum iniquitate non solum semen calamitatum et infirmitatum, verum etiam abundantem illarum messem conjungit, quia offensam Creatoris in offensam creature offensantis committere recedit. Videbitis nonnunquam hunc vel illum colicos patientem dolores, vel intolerabilem stomachi cruciatum et languorem : undenam vero hæc mala derivari existimatis? S. Ambrosius inquit : « Unusquisque se evaserat « luxuriosus, belluo interneat; quantos ruperint « vina, dissolvit ebrietas, distendit cruditas? » Ipsemet Salvator, qui de seipso ait : *Non est opus valentibus medico, sed male habentibus*, sanctæ Brigittæ rationem assignavit tot defectuum naturalium, clau-

dicacionis scilicet, cæcitatibus, surditatibus, paralysis, aliorumque similium; ait enim ad illum : « Quod « autem unus cæcus, alter claudus efficitur, vel « ejusmodi, hoc non est propter prescientiam « meam, cum omnia ita præscio, quod nullus fiat « ex ea deterior, vel aliquibus obsit prescientia « mea; nec fit ex elementorum cursu et statione, « sed ex occulta justitia, indispositione et conser- « vatione naturæ. Peccatum enim et indispositio « naturæ multipliciter deformitatem adducit mem- « brorum; nec ideo fit quia volo, sed quia ex « justitia permitto fieri. »

VERSUS 3.

Ecce quidam de Scribis dixerunt intra se : Hic blasphemat.

1. — Cur Salvator prius animæ, postea vero corporis salutem huic infirmo conferre voluerit, hujus Toletus talem rationem reddit : « Ut occasionem « arripere ex animæ curatione demonstrandi suam « divinam in remittendis peccatis potestatem, quæ « minus agnoscebatur, quam potestas sanandi cor- « poris; » at vero sicut araneæ proprium est, ex eodem flore, e quo apis mel sugit, venenum elicere, ita malignitas pharisaica ex hac indulgentia et absolute, paralytico a Christo collata, ipsum tamen ut blasphemum calumniandi motivum sumpsit; notat tamen Evangelista, quod non aperte, sed interius in corde suo dixerit : *Hic blasphemat*. Unde Salmeron ait : « Intra se, non extra, vel ob plebis « timorem, vel quia locus erat interpretandi verba « Christi. »

2. — Porro motivum, ob quod eum blasphemasse censebant, erat, quia scilicet Christum hominem, non vero Deum existimantes, eundem tanquam si temere id quod soli Deo competit, sibi arrogaret, reprehendebant, quod etiam Cajetanus dicere voluit, dum ait : « Arrogando sibi homini, quod est « proprium Dei. » Et Dionysius Carthusianus, dicens : « Deo contumeliam facit, usurpando sibi « quod Dei est; » verum quidem est, ipso potius tibi debuisse argumenta, quod S. Hilarius facit, inquiens : « Nemo potest dimittere peccata, nisi solus « Deus, ergo qui remittit, Deus est, quia nemo « remittit, nisi Deus; » at vero propria invidia excæcati, sub carne mortali Deum latere posse, intelligere non poterant, « quia videbant homi- « nem, » inquit S. Thomas, « et non videbant « Deum. » Euthymius de hisce Scribis ait : « Offen- « debantur præ invidia et malitia; nam frequenter « eum viderant, etiam eum auctoritate morbos « fugantem, demones ejicientem, vento marique « imperantem et hæc omnia modo humanas vires « superante; sed hi propria ulciscens affectiones, « Dei videbantur injurias ulcisci. » Idem quoque Jansenius in iis reprehendit, dum illos propria pas-

sione excæcatis fuisse demonstrat, dicens : « Quid- « nam de Scribis, legis scientia sibi placentes et « suam gloriam obscurari; fama Jesu dolentes, « mox in verbis Domini invenerunt quod culpa- « rent; » enim vero Deum solum peccata remittere posse, ex Moysis et Prophetarum libris didicisse poterant; id enim claris verbis Deus ipse dicit, *Isa.*, xliii, 25 : *Ego sum, ego ipse, qui deleo iniquitates tuas*; et tamen, ut Jansenius advertit, « ita tem- « peravit suum sermonem Dominus, ut, si æquo « fuissent in ipsum animo, non accepturi fuissent « criminandi occasionem; non enim dixerat : *Re- « mitto tibi peccata tua*, sed quo minorem occa- « sionem præberet impiarum cogitationum, ac « arrogantiae notam effugeret, remittantur, inquit, « peccata, quæ etiam Prophætæ et Sancti cujuslibet, « ex spiritu Dei loquentis, verba esse poterant. »

3. — Tyrannus ex hisce Phariseorum verbis clare deducit demonstrat, negasse eos Christi divinitatem; unde ait : « Per hoc ergo, quod Christo « blasphemiam imponebant, in hoc quod peccata « dimittibat, patet, quia negabant ipsum esse « Deum, dicentes eum esse hominem; » hunc igitur Phariseorum errorem Christus duplici via refutare contendit, licet exiguo eum profectu eorum; ideoque primo declarat divinitatem suam, dum immediate subito omnes eorum, quas in intimis cordibus volebant manifestavit cogitationes : « Respondit eorum cogitationibus, quas cognoscere « per certitudinem soli Deo proprium est. » Secundo eandem perhibuit divinitatis suæ evidentiam in miraculosa adeo et prodigiosa paralysis sanatione.

ADDITIONES.

a. — *Et ecce quidam de Scribis dixerunt intra se : Hic blasphemat.* Viderant isti sanctissimum Christi vitam, ac doctrinam, viderant miracula, et dum audiunt a Domino tantum beneficium paralytico collatum : *Remittantur tibi peccata tua*, statim dicunt : *Hic blasphemat*. Iniquorum ingenium opera sanctissimorum virorum calumniando, in blasphemias ac contumelias convertit. Justi enim specialiter infestantur. Porro hujusce veritatis, scilicet quod diabolus pestiferam hanc zizaniam seminato optimo tritico interserat, id est, sanctissimos viros falsissimum calumniis impetat, innumera possemus exempla adducere. Enimvero, *diabolus* idem significat quod *calumniator*; de illo autem Christus discipulis suis dixit : *Ecce Satanæ expetivit, ut cribraret vos sicut triticum*; quod quidem vere in ipsis ad litteram adimpletum fuit, siquidem incredibile dictu est, quot ipsi ab hominibus calumnias perpessi fuerint. Et quidem, ut cætera omittam, ipsamet die qua superveniens in ipsos Spiritu Sancto repleti sunt, illos ebrios et vino nimio madentes Judæi appellarunt, *Act.*, ii, 43 : *Musto pleni sunt isti*. Iam ipsemet Christus quantis

enormibus criminibus innocenter tractus? *Blasphemavit*, inquit summus Pontifex, *Math.*, xxvi, 65 : *quid adhuc egemus tibi? Ecce nunc audistis blasphemiam*; quæ eadem impostura mortem illi causavit, nec tamen quicquam blasphemum locutus fuerat, sed cum ipse prima et æterna Veritas esset, se Filium Dei esse testificatus est. Alia quoque calumnia ipsi illata fuit, quando dixerunt : *In Beelzebub principe demoniorum ejicit demonia*. Imo ut S. Marcus, ii, 22, ait : *Scribæ qui ab Jerosolymis descendunt dicebant : quoniam Beelzebub habet, et quia in principe demoniorum ejicit demonia*. S. Cyprianus, *lib. de idololorum veneratione*, de Christo inquit : « Judæi qui illum crediderunt hominem « tantum, de humilitate carnis et corporis, existi- « mabant magnum de licentia potestatis. » Idem quoque Sanctus, ulterius, hæc unicam suæ ad mortem condemnationis causam fuisse dicit. Ad hæc principes synagoga, magistratus, discipuli Hebraismi priores aliam coram præside Judææ adversus Salvatorem attulerunt imposturam, dicentes, *Luc.*, xxiii, 2 : *Hunc invenimus subvertentem gentem nostram et prohiudentem tributa dare Cæsari, dicentem se Christum Regem esse*. Et tamen quam id a veritate alienum fuerit, omnibus constat, siquidem ipsemet Salvator coram eodem judice expresse declaravit, quoad hoc punctum dicens, *Joan.*, xviii, 36 : *Regnum meum non est de hoc mundo*. Unde ipsemet judex fateri coactus est, quod hæc ei calumniam ex mera imposuissent invidia, *Math.*, xxvii, 10 : *Sciebat enim quod per invidiam tradidisset eum*. Estque hoc ipsum ingens solatium illis qui falsis gravantur accusationibus, dum videlicet Christum, ejusque charissimos discipulos per eandem viam processisse considerant. A Christo dicti sumus Christiani; nonne ea via qua Christus ambulavit et nos debemus ambulare? *Non est major servus domino suo*. *Joan.*, xii, 16.

b. — Ad collatum homini sanitatis beneficium offendebantur hi Scribæ et Pharisei præ invidia et malitia. Nam frequenter eum viderant etiam cum auctoritate morbos fugantem, et demones ejicientem, vento, marique imperantem; et hæc omnia, modo humanas vires superante, facientem. Sed hi proprias ulciscens affectiones, Duo videbantur injurias ulcisci. Sic seipso torquentur, qui injurias inferebant calumniando; semper enim gravibus damnis injuriatores sunt expositi. Injuriator famam et existimationem injuriati contaminare prætidet, et non cognoscit, quod super ipsum reincidat infamia et vilipendium. D. Chrysostomus ut nos animet, ne ob injuriam conturbemur, dicit, *in Psal. vii* : « Si contumelia affeceris, magno fer et « forti animo; seipsum enim, non te, afficit injuria, « et si percusserit, ne dexteram contra tendas; ipse « est enim qui feritur, te quidem manu, seipsum « vero ira pulsans et sibi malam ab omnibus exis-

« timationem comparans. » Severinus Boetius ad idem propositum ita discurrit : « Si cognitor resideres, cui supplicium inferendum putares? » eine « qui fecisset, an qui pertulisset injuriam? » Et respondet : « Non ambigo, quin perperso satisfacere dolore faciens. » Et subjungit : « Miserior igitur tibi injurie illator, quam acceptor esse videretur. » Ac tandem concludit, inquit : « Hæc igitur, alisque de causis, ex ea radice nitentibus, quod turpitudine suapte natura miseris faciat, apparet illatam culibet injuriam, non accipientis, sed inferentis esse miseriam. » Huic doctrinæ consonat, quod in Epistola quadam S. Synesii Episcopi Ptolemaidis, viri admirabili sanctitate, nec minori sapientia conspicui, his verbis legitur : « Majus malum est inferre, quam perpeti injuriam, illud enim proprium malum est, hoc alienum. » S. Augustinus quoque ipsidum in quodam sermone, de verb. Dom. Serm. xvi, cap. iv, confirmat, dicens : « Ille injuriam fecit et injuriam faciendo gravi seipsum vulnere percussit. » Quænam vero dari potest major stultitia, quam alteri pugnum impingere, ut semetipsum pugione sauciet? Injuriator, per verbum contumeliosum, apparet saltem, injuriam honorem aequaliter detrahit, sed apud homines sapienter alterius reputationem non dimittit, sed propriam suam famam potius contaminat. » Ad stultos enim pertinet dicere « contumelias, » inquit Abulensis, « dicente Salomone quod inter stultos semper sunt jurgia, id est, contentiones vocales, quæ ad contumelias pertinent; vir autem sapiens ab illis abstinet. »

VERSUS 4.

Et cum vidisset Jesus cogitationes eorum, dixit :
Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris?

Cum vidisset Jesus cogitationes eorum.

1. — Ex hisce verbis, juxta Chrysologi doctrinam, Serm. 1., testimonium elicitur divinitatis Christi, nec non certum nobis monitum et doctrina, quanta scilicet cum circumspectione et cautela omnes cordium nostrorum cogitationes et desideria instituire atque ordinare debeamus : « Cape Christi divinitatis insignia, » inquit proinde Auctor : « Aspicite, enim ad cogitationum tuarum latebras pervenisse. » Solidum ad desideriorum, cogitationum et appetituum nostrorum inordinatorum strepitum et tumultuantem turbam compescendam frenum est, si firma fide teneamus, Deum semper et ubique cordi, menti et imaginationi nostre assistere presentem, hacque ratione cogitationes nostras coercemus, quæ portam pandunt peccato, illudque in animam introducunt; imo a quibus, si male ordinatæ fuerint, gravissima quævis oriuntur mala, Gen., vi, 5 : Videns Deus, quod

multa malitia hominum esset in terra et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore. Ideoque inundante innumerabilium super terram humani generis iniquitatum immunditia, divina justitia in earum expiationem cataractas cæli aperuit, universamque terram communi diluvio suffocavit. Porro quod Deus nos nostrasque cogitationes cognoscat et videat, Sapiens clare insinuat, dum dicit, Prov., xv, 3 : In omni loco oculi Domini contemplantur. Et, Prov., xv, 11 : Infernus est perditio eorum Domino, quanto magis corda filiorum hominum? S. Bonaventura super Lucam scribens, pro horum veriorum explicatione textum illum adducit : Oculi Domini multo plus lucidiores sunt super solem, circumspectantes omnes vias hominum. Eccli., xxiii, 28.

Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris.

2. — Id est, juxta Lyrano : « Imponendo mihi « falso blasphemiam; » vel etiam, ut Lucas Brugensis, verbum mala declarat, « quia non zelo divini « honoris movebantur, sed libidine obtractandi « Christum. »

3. — S. Hieronymus perpendit, quod dum Salvator occultas Pharisæorum cogitationes detegit, se verum Deum esse pariter declaravit : « Videns cogitationes eorum, ostendit Deum se esse, qui possit « cordis occulta cognoscere et quodammodo tacens « loquitur; quasi diceret : Eadem majestatis et « potentia, qua cogitationes vestras intueor, possum et hominibus peccata dimittere. » Similem quoque ponderationem S. Anselmus habet, quod scilicet occulta cordium pandendo, sanare voluerit ipsorum, circa remissionem peccatorum incredulitatem : « Se Deum evidenti signo ostendit, dum « eorum cogitationes aperit, quasi eis diceret : « Potentia, qua vestras cogitationes intueor, possum et delicta dimittere. » Divus Chrysostomus, Hom. xxxix in Math., pariter probat, quod recanditissima cordis humani arcana revelando, verum se Deum ostendat : « Occulta cordium que nosse « solius Dei est, manifestavit. » Enimvero in cordibus suis Christum blasphemare dixerunt : « Non enim aperte, » inquit D. Chrysostomus, « sed « secum, hic blasphemant, dixerunt : Dixit insipientis « in corde suo : Non est Deus. Psal. xiii, 1. »

4. — Clare hinc patet, quam ad judicandum male de aliis, perque sinistram intentionem, aliorum operibus bonis detrahentium faciles simus; quid enim sanctius esse poterat, quam auferre peccata et gratiam conferre? et tamen hoc ipsum in Christo calumniabantur, dicentes : hic blasphemant.

Additiones.

a. — Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? Judicium temerarium hic committebant Scribæ et

Pharisæi. Judicium temerarium charitati opponitur. S. Bonaventura de hoc vilio ita scribit : « Oculi cæca pestis est, sed gravissima, quæ Deum fugat « et fratrem lacerat charitatem. » Pests enim est venenum quoddam oculum, quod ad cordis regionem serpendo vitam homini eripit. Vita autem animæ in charitate consistit, quia qui non diligit manet in morte. I. Joan., iv, 8. Ac proinde judicium temerarium venenum quoddam est et pestis, quæ charitatem extinguit quam proximo debemus, quia « fratrem lacerat charitatem. » Ipsum quoque Deum in fugam agit, quia Deus charitas est. I. Cor., xii, 6. S. Dorotheus dignam hanc nobis insinuat propositionem : « Tanto quisque ad Deum proxime « accedit, quanto magis in amore et benevolentia « Christiana proximo suo adhaerit. » Docet vero experientia quod dum quis male de proximo suo judicat, manifeste per hoc indicet se ab eo aversum; alias enim non tam facile sinistre de eo formaret conceptum.

S. Bernardinus Senensis nulla hujus pestilentis radicis temerarii judicii pessima enumerat germina, et inter cætera, in temere alios judicante, hanc manifestat malitiam, quod videlicet in tantam insaniam veniat, « ut omnia benefacta pervertat in « malum. » Id quoque exemplo malorum Scribarum et Pharisæorum confirmat, qui omnia Christi opera in malam partem interpretabantur. Ita igitur scribit : « Dicunt, si quis studet et vacat humilitati, « hypocrita est. Si recreationi, gulosus est. Si « patientia, timidus est. Si justitie, impatiens est. « Si simplicitati, fatuus est. Si prudentiæ, malitiosus est. Si maritalitati, phlegmaticus est. Si juncunditati, dissolutus est. Si religioni, singularis est. Si societati, secularis est. Si silentio et « patientiæ, dissimulatur est. Si aliorum correctioni, presumptuosus est. Si instat vigiliis et « orationibus, indiscretus est. Si communi dormitioni, somnolentus est. Si prædicationi et aliorum « saluti, appetitor laudis est. Si desistit, negligens « et remissus est. Si habet gratiam hominum, adulator est. Si adulare renuit, superbus est. O Deus, « quis poterit evadere ab his labiis iniquis et a « lingua dolosa, cum et te, Domine Jesu Christe, « non legitimus evasisse? » Quando radix arboris alienjus vitiosa est, videmus per experientiam, quod humorem suum vitiatum in ramos et germina transmittens, malam qualitatem suam illis pariter communicet. Eadem quoque ratio est cordis et mentis humanæ; quando enim hæc veneno odii et aversionis erga proximum est obnoxia, quidquid hic boni operatur, defectui ascribitur. Anima charitate ardens, licet actionem quamdam proximi secundum exteriorem apparentiam malam videat, attamen non cogitat malum, quia charitas operit multitudinem peccatorum, convertitque in virtutem, quod oculo vitium esse videtur, excusat actionem

illam, eamque recta cum intentione factam fuisse interpretatur. At vero qui animam depravatam et cor malignum ac charitatis expertus habet, actus quoque revera virtuosos sinistre interpretatur. Unde S. Augustinus inquit : « Maxime hic temere judicant « de incertis, et facile reprehendunt, qui magis « amant vituperare et damnare, quam emendare « atque corrigere. »

b. — Vide quam in vanum laborant invidiosi detractores et inimici; nam dum Christi virtuti detrahunt, majores occasiones parant Christo suos radios emittendi ac declarandi triplici signo, ut notat Cajetanus, remittendo peccata, revelando humanas cogitationes, dando salutem corpori paralytico; sic communiter blasphemie in ipsos blasphemos recidunt et detractores nulli afferunt majus dampnum quam sibi ipsis. Lapides in sublime ex funda eivibrati, majori cum præcepto recidunt in projectilem. Eodem modo quisquis verba contumeliosa et probrosa in cælum evomit, ob isdem ut plurimum severiori penæ subicitur; id quod S. Chrysostomus, Hom. in de incomprehensibili Dei natura, super illo textu : Qui blasphemant, ipsi laudant salutem et perimunt, latius deducit, dum ait : « Verissimi namque illius sententia est, qui de « blasphemis inquit hominibus : Qui in altum mit- « tit lapidem, super caput ejus cadet. Eccli., xxvii, « 28; quemadmodum enim qui lapidem illo jaculat, corpus cælestis non attingere, nedum læcere rare potest, plagam autem suo capite excipit, cum « lapis eodem, unde jaculatus est, redeat; ita qui « bestiam illam blasphemant substantiam, ut nunquam offendere eam potest, cum longe potior « atque excelsior sit quam ut affici aliquo possit « detrimento; sic ferrum adversus animam suam « acuit et parat, cum se ingratum Domino bene « merenti exhibet. » Porro Deus olim blasphemantem lapidibus opprimi jussit, Levit., xxiv, 14 : Lapidet eum populus, et merito quidem, quia ut Procopius a Glossa allegatus ait : « Quia is erat quasi « lapis, lapidibus merito obruitur. »

Qui autem detrahit cum intentione eos bona exuendi fama, seipsum primitus, divina gratia et amicitia, virtutibus et donis, quibus ornatus erat, expoliat, seque præ omni alio vituperis replet, dum passim maledicis, impostor, malignusque audit, et ut talis indigitatur; ideoque Ecclesiasticus, v, 16, unumquemque admonet : Non appelleris susurro, et lingua tua ne cupiaris, ut confundaris. Potius namque maledicis mendacii reus convincitur, aut quia ipsi falsa relata sunt, aut quia peccatum occultum, quod prodidit, ideoque Ecclesiasticus, v, 16, unumquemque admonet : Non appelleris susurro, et lingua tua ne cupiaris, ut confundaris. Potius namque maledicis mendacii reus convincitur, aut quia ipsi falsa relata sunt, aut quia peccatum occultum, quod prodidit, probare nequit, aut quia ipsemet mendacia excogitavit, præterquam quod plerumque auditores obloquens resistent et maledictionem in ipsismet murmuratoris faciem retorquent. S. Augustinus, Serm. xix ad fratres, inquit : « Meipsum occido, si aliis detraho. » Prius-

quam mea ego murmuratione proximum feriam, morte aeterna meam ipse conficio animam.

c. — Non attentis tot signis Christi divinitatem declarantibus, addurata remanent Pharisaeorum ac Scribarum corda. Divinus tamen Magister ulterius nequit dissimulare, sed iniquas cogitationes audacter reprehendit; nam quamvis Scribae et Pharisei essent valde inflati, ac primatum in populo haberent, tamen eorum crimen non dissimulat Dominus, sed arguit; nam qui crimina dissimulat, aliquando fovet. Clemens Alexandrinus correctionem chirurgiam spiritualem appellat dicens: « Est reprehensio quaedam veluti chirurgia affectionum animae. » Quod si hospitale aliquid ingrediamini, in eo ingentem quidem inveniatis agrotantium et vulneratorum multitudinem, qui licet acerbissimos ex vulneribus suis sustineant dolores, et juxta tritum illud axioma: « Non sit addenda afflictio afflicto; » attamen eo videbitis ingredientes chirurgos acutis novaculis et cutellis instructos; quos si interrogaveritis, quidnam haec novaculae sibi velint, mox audietis dicentes: « Novaculae isthaec, aliaque « ferra ad restituendam hisce languentibus sanitatem ordinantur. » Sic igitur inquit S. Augustinus: « Corripimus verbis, et si opus est, et verberibus, sed delictum dimittimus; culpam de corde abjicimus. Quid tam pium quam medicus ferens « ferramentum? Plorat secundus, et scaturit; plorat « urendus, et uritur. Non est illa crudelitas: absit « ut severitas medici dicatur. Sævit in vulnus, ut « homo sanetur, quia si vulnus palpatur, homo « perditur. » Pergitque idem S. Augustinus, *Serm. xv de verb. Dom.*, ulterius ostendere quod tunc vere ostendamus nos proximis bene velle, quando ab illis emendandis et corrigendis minime desistamus. Idem S. Doctor, in Epistola quadam ad S. Hieronymum ab eo directa, quam grata sibi fuerit ab eo sibi adhibita correctio, his verbis ostendit: « Lædis « me, si mihi taeneris errorem meum, quem forte « inveneris in factis, vel dictis meis. Nam si ea in « me reprehenderis, quæ reprehendenda non sunt, « te lædis magis quam me. » Et paulo post inquit: « Potest fieri ne tibi aliud videatur quam veritas se « habet, nam et ego amicissimam reprehensionem « gratissime accipiam, etiamsi reprehendi non me- « rui, quod recte defendi potest; aut agnoscam « simul et benevolentiam tuam, et culpam meam « et quantum Dominus donat, in alio gratis, in « alio emendatus invenior. Quid ergo fortasse? Sed « certe salubria verba tua, tanquam cestus Etholi « pertimescam. Cadebatur ille, non curabatur, et « ideo vincabatur, non sanabatur. Ego autem, si « medicinale correptionem meam tranquillus « accepero, non dolebo; si vero infirmitas velut « humana mea, etiam cum veraciter arguor, non « potest nisi aliquantulum contristari, melius tu- « mor capitis dolet dum curatur, quam cum ei

« parcitur, et non sanatur; hoc est enim quod « caute vidit qui dixit, utiliores esse plerumque « inimicos objurgantes, quam amicos objurgare « metuentes; illi enim dum rixantur, dicunt ali- « quando vera, quæ corrigamus; isti autem mino- « rem quam oportet, exhibent justitiae libertatem, « dum amicitia timent exasperare dulcedinem. »

VERSUS 5.

Quid est factitius dicere: Dimittuntur tibi peccata tua, an dicere: Surge et ambula?

1. — S. Thomas argumentum istud prima facie, non admodum stringere videri existimat; dicit enim: « Videtur male arguere Dominus, a minori « affirmando ad majus; facilius enim videtur, « sanare corpus quam sanare animam; » natura enim per potentiam obedientialem non repugnat, homo autem per voluntatem suam gratia resistit. Ad hoc autem, responsum adducit S. Hieronymus, dicens: « Facilius est dicere, quam facere; verum « quantum ad animam, fortius est animam quam « corpus sanare, sed quantum ad potestatem, « eadem est potestas utrobique. » Cartesianus inquit: « Dicendum, quod Christus intendit pro- « bare utrumque soli divinae posse convenire poten- « tiae; » tametsi enim paralysis naturaliter curari possit, nihilominus per virtutem naturalem, paralyticum eo modo, quo Salvator ipsum liberavit, a paralysis curare non poterat; nam « imperialiter, « subito, auctoritative curare non competit nisi « potentiae infinitæ. » Ostendendo igitur, quod per divinam potentiam paralysis imperare poterat, se Deum esse et consequenter peccata remittere posse ostendebat.

2. — Toletus ad id explicandum, similitudinem quamdam adducit, inquit, Christum hic non intendisse, quod ad facultatem comparare inter se remissionem peccatorum et paralyticæ sanitatem, sed tantum docere voluisse, neutrum ab humana dependere potestate: « Dicimus enim: Quid est « facilius homini, volare in caelum, an suscitare « mortuos? non quod hæc duo sint æqualis diffi- « cultatis, sed quod utrumque sit homini impossi- « bile; sic nunc dictum est, non esse facilius « dicere: Surge et ambula, quam dicere, remittuntur « tibi peccata, id est, humanam virtutem, utrum- « que superat, divine solius est potestatis. » Observat item, quod verbum dicere non de solo vocis sono hic intelligendum sit, sed de effecta producta. « Verbum illud dicere, non voces tantum significat, « sed rem ipsam, vere nempe et cum effectu « dicere. » Id quod Lucas Brugensis bene explicat, considerando, quod remissionem peccatorum, quam se ei tribuisse dicebat, quia sub sensu non cadebat, nemo sensibiliter videre poterat. Atque ideo « ad « confirmationem invisibilis remissionis peccato-

rum, quam quisvis facile jactare posset se dare, « nec ex re ipsa mendacii convinci, citat rem visi- « bilem atque manifestam, quam qui promittat, mox « arguatur mendacii, nisi ob oculos eam exhibeat; » ideoque Didacus Stella etiam dicit: « Nullus unquam « fecit miraculum, ad probandum quod nemo pos- « set peccata dimittere, nisi solus Christus. »

3. — Præter prædictas responsiones, Salmeron notat, quod in ordine ad liberalitatem divinam, hæc institui possit comparatio: « Quia Deus suapte « natura prior est ad magna, quam ad parva, « ideo recte probat per hoc, quod facit id, quod « minus sibi convenit, id quod magis ei quadraret, « quodque magnificentia ejus est accommodatum « et per corporis salutem, animæ sanitatem. » Pergit quoque idem auctor ostendere, Salvatorem se hoc-aorum capacitati adaptare voluisse, quibus difficilissimum videbatur, paralyticum hunc unico verbo sanare, quam peccata remittere: « Quia illud sub « aspectum cadit, hoc non cernitur; illud fingi non « potest, hoc vero potest. »

4. — Cajetanus hæc de re ita discurrit, dicens, Christum omnes Scribarum cogitationes et suspiciones confutare voluisse, quorum aliqui putabant, facile esse dicere: « Dimittuntur tibi peccata tua, quia habes remissionem nemo videbat, nec quisquam de ea testari poterat, quia non apparebat, atque ideo aliqui eorum dixerunt: *Hic blasphemavit*; id est, auctoritatem soli Deo propriam usurpat; alii existimabant, quod quando eorum eo paralyticus oblatum fuit, per artificium et dolum dixisset: *Remittuntur tibi peccata tua*, ut sic defectum potestatis sanandi eum contingeret; hoc enim illi facile erat dicere, cum nulli illius viderentur effectus, non vero illud, ad quod divina requirebatur omnipotentia, atque ideo Christus subjunxit: *Ut autem sciatis, quia, etc.* Ibi D. Chrysostomus ait: « Nec est dubium, quin « confirmatio imbecilli corporis facilius sit; nam « quanto anima corpore præstantior, tanto curatio « ejus, curatione corporis major et difficilior; ve- « rum, quoniam alterum latet, alterum patet; quod « quidem minus est, sed tamen manifestius, adji- « cio, ut illud majus ac invisibilitate confirmatus « certiusque per hoc reddatur. » S. Bonaventura super hæc verba, breve quoddam format argumentum; quia enim Christus, se Deum esse et peccata dimittere posse, probare volebat, sequenti usque fuisse videtur discursu: « Omnis qui potest paralyticum solo verbo curare, solo verbo peccata « potest dimittere; sed Filius Dei potest paralyticum « cum solo verbo curare, ergo, etc. »

5. — Paulo de Palatio Redemptorem nostrum, quid ipsi facilius fuerit, interrogat, an dicere paralytico: *Remittuntur tibi peccata, an, surge et ambula?* et respondet: « Sane si expensas Dei « amorem, gaudium in conversione peccatoris, « sanguinis pretiosi communicationem et pretium,

« quo plus aestimat Deus animam quam corpus, « multo facilius dicit Christus: *Remittuntur tibi peccata tua*, quæ non dimittentur, nisi quia « Christus se abstringebat, magno ea animi sui « dolore deleturum. »

VERSUS 6.

Ut autem sciatis, quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata; tunc ait paralytico: Surge, tolle lectum tuum, et vade in domum tuam.

Ut autem sciatis, quia Filius hominis, etc.

1. — Hujus argumenti efficacia, ut Toletus docet, in hoc consistit, quia miraculum visibile, quod in eorum presentia eadebat, quodque sola virtute divina effici poterat, in probationem remissionis et veniæ peccatorum patrabatur; unde consequens erat, quod si hanc auctoritatem non habuisset, in hujus quoque remissionis testimonium, sanare nequisset infirmum, quia Deus non potest esse testis rei falsæ, aut ei assensum præbere; « aut « ergo negare debebant, paralyticum esse sanatum « divina virtute, quod facere non poterant, aut si « confitebantur, divina virtute esse factum, com- « pellebantur fatari Christum, etiamsi homo esset, « habere potestatem primum faciendi. »

2. — Christus in his verbis, juxta S. Thomæ glossa, se Deum esse probavit, nonnullosque hereticorum errores convicit: « Per hoc manifestat se « Deum; ipse enim salvum faciet populum suum a « peccatis eorum; et dum dicit, quod Filius hominis « id facit, et dicit, in terra, duplicem elidit errorem, « scilicet Nestorii et Photini. » Nestorius enim Filium hominis et Filium Dei, duo distincta supposita esse, nec quod verificabantur de uno, de altero quoque afferri posse dicebat, unde dici non poterat secundum ipsum: *Hic puer stellas creavit*; ac proinde contra hunc Christus ait: *Filius hominis, quia Dei proprium est peccata dimittere.* Contra Photinum quoque hæc verba militabant, qui Filium Dei, suum ex Maria principium habere, divinitatem vero sibi per meritum comparasse dicebat, his iniuriosis verbis: *Data est mihi omnis potestas in celo et in terra*; contra hunc ergo dicit, in terra. Unde Baruch, iii, 38, dicit: *Post hæc in terris visus est, et cum hominibus conversatus est.*

3. — Jansenius Christum circa hanc peccatorum remissionem, summa cum modestia locutum fuisse perpendit, dicendo: *Remittuntur tibi peccata tua*: « Non aperte sibi Dominus vindicaverat hanc potestatem, tamen quoniam cum sibi vendicasse « Pharisei intellexerant, ostendit evidenter, eam- « dem sibi vere convenire; ubi observandum, quo- « modo semper Dominus aliorum malitia in bonum « aliquid ulitur. »

4. — Porro quod dixerit: *Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata*, ex certo id fecit mysterio, inquit idem Jansenius, « significat enim, non solum habiturum potestatem, cum in celo esset regnaturus, sed etiam habuisse, cum adhuc in terris versaretur in forma servi. »

Surge.

5. — S. Bonaventura, in *Luc.*, hujus patris miraculi virtutem ab effectibus deducit, qui illud mox consecuti fuere, qui omnes in hoc infirmo valde existere mirabiles: « In tribus concluditur perfecta sanitas, contra tria mala quae faciunt agri- tudo paralysis; reddi enim inhabilem ad standum, et inhabiliorem ad operandum, et inhabilissimum ad ambulandum; at contra imperat ei Dominus rectitudinem status, fortitudinem actus, et promptitudinem motus. »

6. — Cajetanus advertit, Christum in tribus precipue divinitatem suam prodidisse: primo in cordibus Phariseorum illorum, legendo secretas cogitationes, quas ipsi mente volebant: *Cum vidisset cogitationes eorum*; secundo per vocis suae imperium, subito paralytico dando sanitatem; tertio remittendo peccata, in cuius confirmationem se miraculum patrare protestabatur. Unde Chrysostomus, *Hom. xxxvi in Matth.*, scribit: « Videsne, quae quemadmodum tam corporum quam animarum conditorem se esse ostendat, nam utriusque substantiae morbum curavit. »

7. — Lyranus differentiam notat, quae inter miracula Christi et aliorum Sanctorum cernitur: « Alii sancti, qui fecerunt miracula, faciebant haec, implorando divinam virtutem, non imperando, sed si aliquando in talibus imperabant, hoc non erat in virtute propria, sed exprimendo virtutem Christi; tanquam ministri, non domini. »

8. — S. Thomas quoque circa hoc miraculum similem quamdam habet ponderationem cum illa, quam S. Bonaventura affert, notat enim, paralyticum hunc in lecto jacuisse, portatum esse, nec quidquam se movere potuisse, « quia ergo jacebat, dixit: *Surge*; quia portabatur, praecipit ut portaretur lectum suum; quia ire non poterat, dixit: *Et ambula*; Dei enim perfecta sunt opera. »

9. — Hugo Cardinalis in sensu morali ait: « Surgite per bona desideria; et ite per bona opera. » Glossa Babani doctrinam sequens, dicit: « Surgere, est animam a carnalibus desideris abstrahere; quae moralitas optime consistit cum hac S. Gregorii sententia: « Per lectum voluptas corporis designatur. » S. Thomas ait: « *Surge* a peccato per contritionem, dicitur peccatori in peccatis jacenti. » S. Antonius Paduanus, *Serm. in hac Dom.*, inquit: « Paralyticus surgit, quando peccator vitia, in quibus jacuerat, deserit; tunc enim perfecta solus et conversio animae alicujus

sperari poterit, quando malas illas deseret conversationes, seque a locis et personis illis elongavit, quae illi antea offendiculo erant.

Tolle lectum tuum.

10. — Toletus super hujus sanati paralytici humores, hunc lectum videns, illum ei impositum fuisse dicit, pro majori evidetia et stupore miraculi: « Ut perfectius miraculum esset magisque illos convinceret, non solum sanavit, sed tantas etiam vires corporisque robur simul in momento contulit, ut posset lectum suum, in quo a quatuor portabatur, solus ipse portare; » observatque, Christum non sine mysterio adjunxisse, ut illum in domum suam deferret, quia haec resiliti roboris vires, non solum per modicos gressus, sed per longum iter patere voluit.

11. — Circa haec verba sacri Interpretes, multos eosque utiles, tangunt sensus morales; S. Thomas ad peccatorem per penitentiam ad Deum conversionem, alludens, dicit: « *Surge* a peccato per contritionem, tolle lectum per satisfactionem. »

12. — Glossa ait: « Tollere lectum est, carnem a terrenis desideriis ad voluntatem spiritus attolere. » S. Gregorius postquam per lectum, voluptatem carnalem intelligendam esse dixisset, subiungit: « Jubetur itaque ut hoc sanus portet ubi infirmus jacuerat; quia omnis, qui adhuc vitis delectatur, infirmus jacet in voluptatibus carnis, sed sanatus hoc portat, quia ejusdem carnis contumelias postmodum tolerat, quae intus prius in desideriis requiescebat. »

13. — Idem quoque S. Doctor in homilia quadam super Ezechielem, de hoc lecto in sensu spirituali dicit: « Quid est dicere, *tolle grabatum tuum et vade in domum tuam*, nisi, porta tentationes carnis, in quibus haecenus jacuisti, ac revertere ad conscientiam tuam, ut videas quae fecisti? » advertendum est enim, quod absolutio sacramentalis peccatum quidem quoad culpam abolet, non vero quoad malos habitus et inclinationes ab illo contractas; ideoque ad industriam nostram pertinet, malam, quae romanet, propensionem eradiceare, suggestionesque et praeteritarum voluptatum remissionem, per macerationes corporis, sensuumque custodiam reprimere.

14. — S. Anselmus quoque, *Serm. lxxi*, hunc lectum de reprimenda carne nostra exponit, dicens: « Id est, carnem per frenum continentiae correctam a rege, ut anima corpori dominetur, quae prius serviebat ei, et ab eo regebatur. »

15. — Albertus Magnus ait: « Lectus animae est corpus; tunc tollitur, cum corpus a spiritu in servicio strenue exercetur, cum videlicet homo jejunit, vigilat, orat, plorat et per alia poenitentiae opera corpus suum castigat. »

16. — Venerabilis Beda similiter in hoc paraly-

tico curato, peccatorem ad penitentiam reductum agnosci, quia lecto sensualitatum, quas jam detestator, resurgit: « Grabatum tollere, est ipsam carnem per continentiae frena correptam, spe coelestium praemiorum a deliciis segregare terrenis. »

Et vade in domum tuam.

17. — Toletus causam, cur paralyticus in domum suam remissus sit, nobis indicat, idque non casu sed consilio excogitato factum fuisse dicit: « Militur in domum suam, in qua testes erant perpetui infirmitatis illius; atque ut in hoc divinum virtutem suam exerceret, qui ostendebat se a nosse, paralyticum domum habere. » In Evangelio S. Lucae quod Toletus commentariis suis illustravit, Salvatore paralytico dixisse legimus: *Tibi dico, surge, tolle lectum tuum*. Ubi Toletus ait: « Considera vim verbi, *dico*, ut exprimat se verbo sanare, verbumque suum efficax esse, sicut et primum quando remisit peccata; dixit autem: *tibi*, ut magis potestatem ostenderet, quasi diceret: non praecipio aliis, ut te juvent et lectum portent, sed tibi soli; in quo, » ut Albertus Magnus ait, « notatur sanitatis permanentia. »

18. — At dicit fortasse quispiam, numquid ad hoc, ut Christus majorem sibi sequacium numerum compararet honori et gloriae ejus convenientius fuisset, hic paralyticus eum, quaquaversum enim tunc secutus fuisset, cur igitur eum sanatum adeo subito in domum suam remittit, et a se recedere jubet? Jansenius ait: « In domum abire praecipit, ut ne gloriam suam querere videretur, si illum apud se retineret. »

19. — S. Joannes Episcopus in *Catena graeco* citatus, « vade, » inquit, « in domum tuam, ne Christiana fide curatus, moriaris in perfidia Judaeorum; » periclitari enim poterat ne a Scribis et Phariseis, Christi inimicis, et gloriae ejus invidis emulis pervertetur.

20. — Euthymius aliam reddit rationem, dum ait: « Tum ne praesens ac visus laudem sibi conciliaret, tum etiam ut sanitatis testes haberet, quibus contradicere non posset. » Cajetanus inquit: « Ut non solum praesentes, sed quicumque obviantes evidetiam miraculi probent. » Jansenius his addit: « Ut sanitate sua domesticos letificans fidei eis fieret occasio. »

21. — Didacus Stella Salvatore nostrum in miraculis, quibus diversis benefaciebat, oculos suos non ad interesse proprium, sed ad nostrum commodum direxisse meditat: « Noluit suum commodum querere, sed nostram utilitatem. » Salmeron neminem ex toto discipulorum Christi numero inveniri dicit qui ab ipso, vel a demone, vel ab infirmitate, vel a morte liberatus fuerit: « Ne propter se suscitasse vel sanasse existimari posset; tum ut innatur libertas, quam sanati in spiritu

a Christo habent, ut possint pro arbitrio suo illa a uti vel abuti. »

22. — S. Antonius Paduanus in sensu morali dicit: « In domum suam ire, est in Paradisum, quae propria hominis domus fuit, redire; vel ad internam sui custodiam, ne iterum peccet; quae consideratio ex venerabili Beda desumpta fuit, qui ait: « Domum reportat lectum, cum anima, remissione peccatorum accepta, ad internam sui custodiam, cum ipso se corpore refert, ne quid post veniam, unde iterum juste feriat, admittat. »

23. — Quenam vero domus nostra sit, ex quodam S. Bernardi sermone clare deducitur in quentis: « Ambulam in domum nostram; in quam domum? In matrem omnium, quia sepulchrum illorum, domus eorum in aeternum; vel potius in domum nostram, quam habemus ex Deo non manufactam, aeternam in caelis. »

24. — Hugo Cardinalis Christum hisce verbis huic paralytico, pro spirituali ejus salute praeservativum quoddam dare voluisse existimat, dum ait: « *Vade in domum tuam* vilitatem corporis tui considerando; *Nah.*, iii, 14: *Intra in lutum*; vel conscientiam, per sollicitam discussionem, *Isa.*, xxxviii, 15: *Recepit tibi omnes annos meos in amaritudine animae meae*; vel oculum per jugem meditationem; *Psal.* lxxvi, 6: *Annos aeternos in mente habui.* »

25. — Denique observandum est, paralyticum hunc ad redeundum in domum suam, nullum uspiam habuisse obstaculum; bene tamen ut coram Christo presentaretur, quia ut ad ipsum usque penetrat, nullus ipsi locum cedere voluit, ideoque necessario de lecto demitti debuit; unde nonnemo ex contemplativis colligit, paucos admodum esse, qui ad Deum quaerendum, vel ad eum locum, ubi ipsi servit, ingrediendum, viam ipsi sternant vel auxilia praebent; at vero ut qui ab ipso digrediantur et recedat, omnes ipsi locum et occasionem ministrant; unde si quis in conversatione plurimum personarum, dicat: « camus ad bibendum vel ad alias recreationes minus honestas, subito se a majori parte consecrari videbit, non vero, si dicat: « adeamus conivium, oratorium, vel hospitale ad ministrandum infirmis. »

Additiones.

a. — *Dixit illi Jesus: Surge, tolle lectum tuum, etc.* Bene est, sanatur paralyticus. Quid autem necesse est, ut grabatum, in quo diu jacuerat, humeris tollat? An quia qui tandiu in vitiorum languore jacuit, sic adhuc sanus in periculo recidendi versatur ut ad reditvum languorem, secum portat antiqui languoris lectulum? Paralysis est dissolutio membrorum, ac nervorum, per quam homo ita fit impotens ad ambulandum et ad se movendum, ut animatum cadaver sit, solum ad penam vivens; et

ideo ab istis hominibus ferebatur, non in manibus sed in lectulo, ne prætextu procurandæ sanitatis, dolores et angustias hominis auferent. Vocatur autem talis lectulus communiter, *lectus patientiæ*. Ut ergo perfectam homini sanitatem, Christus se contulisse ostendat, ait, ut dicit S. Chrysostomus, *Serm. 1. : « Tolle lectum tuum, ut quod est infirmis »* latis testimonium sit probatio sanitatis; ut lectus « doloris tui sit mea perfecta curationis indicium. » Quasi diceret : Ut omnibus constet, te perfecte sanatum esse, sicut patientiam habuisti in lecto illo, in morbo gravissimo, ita eandem erga omnes calumnias et inimicorum insidias exerce et ostende; in eo enim omnes cognoscent, me perfectam tibi sanitatem contulisse. Patientia enim opus perfectum habet, id est, perseverans patientia, et patiens perseverantia condit, et perficit stadium agonis, et vite humana; ideoque quasi omnium victrix, patienter perseverantem deducit usque ad mortem, et inde ad meritum in cælis perseverantis patientiæ, id est, consummate victoriæ bravium.

b. — Ille languidus significat quemlibet peccatorem; specialiter tamen significat inveteratum in peccatis. De talibus enim profundis peccatoribus sanat Dominus aliquando. Per grabatum in quo jacebat languidus, consuetarie significatur prava consuetudo, per quam jacet homo in peccato. Ergo opportune, cum languidus peccatis inveteratus, dum aliquando a Domino, non sine singulari divine Sapientiæ labore integram sanitatem recipit, lectum portare jubetur languoris, in quo jaceat, si diu olim languidus, et labi assuetus, iterum relabatur. Nam etsi multum inter sanationem Domini, et quæ a medicis infertur distare probatur, ut observavit Beda, gravi tamen consuetudinis vis tanta inest, inclinans ad lapsum, ut cum magna difficultate reducat in statum salutis.

S. Marcus, ix, refert desolatum quemdam patrem, filium suum dæmoniacum et mutum, benignissimo obtulisse Salvatori, ut a maligno hoc hospite corpus ejus liberaret; quem proinde his verbis est affatus: *Attuli filium meum ad te habentem spiritum mutum, qui ubicumque eum apprehenderit, allidit illum, et spumat, et stridet dentibus, et crescit, et dixi discipulis tuis, ut egerent illum, et non poterunt.* Dominus autem, semper ad beneficiendum pronus, dixit: *Afferre illum ad me, et attulerunt eum, et cum vidisset eum, statim Spiritus conturbavit illum, et elisus in terram, volubatur spumans. Et interrogavit patrem ejus: Quantum temporis est, ex quo ei hoc accidit? Porro celestis Magister probe noverat, quanto tempore miserabilis hic filius a dæmone obsessus fuisset; nam ut celestis ejus secretarius S. Joannes ait: *Ipse enim sciebat quid esset in homine; cur igitur hanc interrogationem huic patri proposuit? Hujus interrogationis mysterium facile deduci potest ex responso,**

quod dictus desolatus pater Christo his verbis subintulit: *Ab infantia; et frequenter eum in ignem, et in aquas misit ut eum perderet. Sed si quid potes, adjuva nos, miseris nostris.* At vero nunquid sapius viderat alios obsessos, a Christo sanari, illuminari cæcos, claudos erigi, sanari infirmos, resuscitari mortuos? Cur igitur omnipotentiam Christi in dubium ponit, dicendo: *Si quid potes, adjuva nos? Bene notanda sunt verba illa: Ab infantia; hic enim dæmoniacus peccatorem præfigurabat habitatum, et in peccato obduratum; voluit igitur Christus, ut sciremus quod eo sine patrem interrogaverat, ut filium sanando, tanto magis superhumana ejus eluceret sapientia et omnipotentia. Enimvero ex diversis Evangelistis constat qualiter Christus cæco illo per unicum verbum, respice, lumen restituerit oculorum: *Et confestim vidit; leprosum item mundavit solum dicendo, mundare; et confestim mundata est lepra ejus; adolescenti Naimitico imperio vocis sue: Adolescens tibi dico, surge, vilam restituerit: Et resedit qui erant mortuus.* At vero audiat velim qualiter hic longe plus requisierit, majoresque adhibuerit potentie sue conatus, ut spiritum hunc malignum expelleret; ait enim sacer textus: *Jesus ait illi: Si potes credere omnia possibilia sunt credenti.* Et continuo exclamans pater pueri cum lacrymis dicebat: *Credo, Domine; adjuva incredulitatem meam. Et cum videret Jesus concurrentem turbam, comminatus est spiritui immundo, dicens illi: Surde et mute spiritus, eo, præcipio tibi, exi ab eo, et amplexus ne introeas in eum.* Et quidem licet verum sit quod imperio Christi resistere non potuerit, attamen exclamans et multum discrepans eum, exiit ab eo, et factus est sicut mortuus, ita ut multi dicerent: *Quia mortuus est. Jesus autem tenens manum ejus, elevavit eum et surrexit. Omnia autem hæc in figura continebant illis; in hoc enim miraculo exprimitur voluit difficultatem quæ occurrit in curatione peccatoris alicujus habitati, in dæmonis, id est, vitii inveteratis depellendis. Glossa Interlinearis, super hæc Christi: *Quantum temporis est? inquit: « Non quasi » ignorans interrogavit, sed ut diuturnitate ostensa, » curationem graviorem faciat. » Lyranus in moralitate hujus historia, ad nostram eruditionem ita scribit: « Per istum, ab infantia vexatum a dæmone, » significatur peccator, ab infantia nutritus perverse, sicut refert S. Gregorius de puero quinquenni, quem cum teneret pater in sinu suo, vidit dæmones, in specie Maurorum venientes ad rapiendum ipsum, et tunc Deum habeamavit, et statim expiravit. Et quoniam in tali ætate crescente, crescit malitia, subditur: *Habentem spiritum mutum, quia talis non audit correctionem ad bonum; et ubicumque apprehenderit, allidit eum, » quia cedit cuilibet tentationi. »****

VERSUS 7.

Et surrexit et abiit in domum suam.

VERSUS 8.

Videntes autem turbe, timuerunt et glorificaverunt Deum qui dedit potestatem talem hominibus.

Videntes autem turbe timuerunt.

1. — Dionysius Carthusianus pro horum intelligentia, dicit, objectum timoris esse malum, cum hæc tamen distinctione, quod objectum timoris servilis sit malum pene, objectum tamen timoris filialis, sit malum culpe, id est, quod Filius Deum timeat, in quantum ab eo per peccatum separari metuit; hoc itaque præmissis querit: « Quid ergo, vel cur timuerunt hæ turbe, cum potius exultare et amare debuerant? » Respondetque: « Ex tanto miraculo perpendere sanctitatem dignitatemque Christi, quem licet nondum putarent Deum, certissime tamen tenebant, eum esse verum sanctissimum, divina virtute agentem, » sicque considerata sanctitate ipsius, propriam parvitate clarius intenderunt, quia opposita juxta seposita clarius innotescunt, sicque ultionem divine justitiæ metuebant et seipsos abhoruerunt, et Christi præsentia se reputant indignos, eumque offendere vererant. »

2. — S. Lucas, v, 23, hunc non tam timoris, quam stuporis potius motum fuisse docere videtur, dum inquit: *Stupor apprehendit omnes, et magnificabant Deum, et repleti sunt timore, dicentes, quia vidimus mirabilia hodie;* S. Marcus, ii, 12, pariter memorat: *Ita ut mirarentur omnes et honorificarent Deum, dicentes, quia nunquam sic vidimus.*

3. — Ex presenti quoque S. Matthæi textu, non Scribas aut Phariseos, sed solas, Christo applaudentes, turbas stupuisse deduci videtur; est quid mirum? suæ etenim malevolentie sensum abunde propalarunt, dicentes, *Joan., vii, 48: Numquid ex principibus aliquis credidit in eum, aut ex Phariseis? sed turba hæc, quæ non novit legem, maledicti sunt.* Jansenius ad præsens propositum inquit: « Turbarum solum meminit, que simplici animo Deum glorificaverunt, cum Scribas forte et Phariseos invidentiæ quidam zelus occulte torqueret. » De quibus pariter S. Ambrosius ita discurre: « Specie tant surgerent increduli, mirantur abeuntem et divini operis miracula malunt timere quam credere; nam si credidissent, non timuissent utique sed dilexissent; perfecta enim dilectio timorem excludit foras. »

Et glorificaverunt Deum.

4. — Antonius Paduanus inquit: « Reliqui merito, qui aderant, relicti blasphemis, stupen-

tes ad laudem convertuntur tantæ majestatis. » Tertullianus, *lib. IV cont. Marcion.*, Prophetam Evangelicum præsentem Salvatori a populo exhibitus laudes prædixisse existimat, vaticinantem, *Isa., xxxv, 2: Ipsi videbunt gloriam Dei et decorem Dei nostri.* Ratio cuius hæc assignari potest, quia scilicet gratia justificans, que peccatori in peccatorum remissione confertur, gloriæ et pulchritudinis titulo condecorari potest; gloriæ quidem, juxta Apostolum, ad Romanos, iii, 23, scribentem: *Omnes peccaverunt et egent gloria Dei;* pulchritudinis vero juxta Psalmistæ vaticinium, eam nuncupantis confessionem et decorem.

5. — Dionysius Carthusianus inquit: « Id est, gloriosum, pium, et omnipotentem esse professi sunt; in peccatorum namque indulgentia Christus se pium et omnipotentem: *Quis potest dimittere peccata nisi solus Deus?* item et gloriosum exhibuit: *Omnipotentiam suam porcendo maxime et miserando exhibuit.*

6. — Quis autem nostrum est qui beneficium hoc cum pondere sanctuarii trinitum, beneficium, inquam, quasi infinitum, et ad finem usque sæculorum in Ecclesia ejus depositum, quale est peccata remittendi potestas? Fidei namque veritate certum est, quod nullus præter Deum offensas contra ipsum commissas remittere possit, quodque anima culpa mortali continginata, uno quasi pede in inferno consistat, prout Apostolus, *Rom., x, 6,* ait: *Quis ascendet in cælum, aut quis descendet in abyssum?* ad liberandum videlicet peccatorem, qui a semetipso resurgere nequit. Quis ilem ascendet in cælum ad hanc remissionem implorandam, aut quis descendere poterat in infernum, ad hominem e dæmonis servitute eripiendum? At vero Spiritus Sanctus per os ejusdem Apostoli, ibidem subjungit: *Sed quid dicit Scriptura, prope est verbum in ore tuo et in corde tuo;* quasi dicat: sufficit, quod ore confitearis peccatum, ore autem confessio fit ad salutem; et in corde veræ compunctionis et penitentis actus excitentur. Enim vero specialissimum hoc beneficium Oseas, *xiv, 3,* hisce verbis vaticinatus fuisse videtur: *Tollite vobiscum verba, et convertimini ad Dominum et dicit ei: Omnes aufer iniquitatem;* quia per confessionem vocalem peccatorum illa delentur; profecto favor et gratia adeo est inestimabilis, ut S. Bernardus dicat: « Onerat eum dum exonerat Deus; onerat beneficio, exonerat peccato, » quod si enim sacrosancti hujus lavacri virtutem penitus consideremus, S. Ambrosius, qui verba Psalmistæ: *Amplius lava me ab iniquitate mea,* examinavit, fidem habere velimus, majus est, quod in confessione acquirimus lucrum, quam quod peccando passi sumus damnium: « Plus acquiritur vimus, qui plus peccavimus, quia bestiores facit tua gratia, quam noscuntur innocentiæ; » quod si ad facilitatem usus hujus potestatis nos reflectere

velimus; de hac D. Chrysostomus, *Hom. xx in Gen.*, ita ait: « Num opes alique hic sunt expendendæ? « nam via prolixæ eunda est? num grave aliquod « et molestum a verbis requirit? » examine, obsecro, quam innumera animarum myriades in quinque millium et plurium annorum decursu, in hac venia et peccatorum remissione obtinenda habuerunt difficultatem; in lege etenim nature, ab Adamo usque ad Moysen, nullas peccatorum remissionem accipere potuit, nisi medio veræ et perfectæ contritionis actu, ad cujus manifestationem exterior quoque oblatio et cæremonia requirebatur; severior huic successit lex Mosaica præcipiens, ut, ad obtinendam peccatorum veniam reus peccata sua non modo coram Deo, sed et coram Sacerdotibus confiteretur, et insuper victimas offerret, juxta culpæ qualitatē qua de re latius consulere placuerit caput v, *Num.*, Philonem, *lib. de victimis*, et Josephum Hebræum, *de antiquitat. lib. X.* Hi igitur contritioni verbalem superaddere debebant confessionem eum victimis, at quis non videt multiplices hæc in obligatione molestias? sæpe enim multi currere debebant ad ducentorum forte miliarum distantiam, ne memorem impensas, pro hujusmodi victimarum comparatione fieri debitas; ut nihil etiam dicam de opprobrio, quod illi peccatores contrahabant, dum qualitas cujusque criminis et malitia transgressionum omnium in notitiam veniret universorum; an non hoc grave et intolerabile jugum erat, presertim in comparatione hujus sanctissimi Sacramenti, quod hodie in Ecclesia sua benignissimus Salvator ad nostram utilitatem instituit? *Heddemus vitulos labiorum nostrorum*, inquit Oseas, *xiv, 3;* ubi S. Hieronymus ait: « Vituli « labiorum, laudes in Deum sunt et gratiarum « actio, placabilis Deo hostia est, pura confessio. » Unde pro tributo debite gratitudinis, ratione immensi adeo beneficii a nobis recepti, nihil a nobis aliud exposcit, inquit Chrysostomus, *Hom. in in Matth.*, nisi usum ejusdem beneficii, hoc est, « referre gratias Deo, peccata ei propria confiteri. »

7. — Sacrum concilium Tridentinum, *Sess. vi, cap. vii*, finem justificationis peccatoris, gloriam Dei et Christi Filii ejus esse dicit: *Justificationis causæ finalis est gloriæ Dei et Christi*; ac proinde nostræ confessiones sacramentales, ex mente regis Davidis, pretiosissimæ et opulentissimæ vestes sunt quibus rex gloriæ adornatur, *Psal. cxi, 4: Confessionem et decorem induisti, amictus lumine sicut vestimento*, quod S. Augustinus ponderans, Deum interrogat, dicens: « Unde magnificatus es nimis? « Confessionem, et decorem induisti. Confitemini « ut decoremini, ut induat vos circumamictus « lucem, sicut vestimentum; » idque auctoritate Apostoli declarat, qui peccatoribus confessis et justificatis dicit, *Eph. v, 8: Fuitis aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino.*

8. — S. Thomas de Villanova ad frequentem hujus Sacramenti usum nos exhortans, varia recenset motiva, e quibus multi salutare fructus, ab hoc Sacramento resultantes, videri possint: « Probate, « obsecro, et videbitis, quanta sit animæ consolatio, quanta conscientie securitas et tranquillitas, « quanta reformatio vite, quanta venia apud « Deum fiducia, quod levamen cordis, quanta utilitas in resistentia peccatorum, in facilitatem honorum operum, in correctione morum, in devotionis augmento, in omnibus denique spiritualibus « bonis, quæ conferunt ad æternam salutem. »

Qui dedit potestatem talem.

9. — Hæc potestas in ejus Vicario limitata non fuit, cum ei dictum sit, *Matth.*, *xvi, 19: Quodcumque solveris super terram, erit solutum et in cælis, et quodcumque ligaveris super terram erit ligatum et in cælis*; fuitque ei delegata cum plenitudine tantæ auctoritatis, ut S. Bernardus dicere non dubitet: « Claves regni tam singulariter accepit, ut præcedat sententia Petri, sententiam cæli; » unde et B. Petrus Damianus ait: « Judicat Petrus, et Petri « judicia confirmat Omnipotens, et est in manu « Petri manus Altissimi. » S. Maximus similiter in homilia tertia de solemnitate hujus Apostoli, inquit: « Cujus tanta a Deo est approbata justitia, tantæ « et potestas attributa est judicandi, ut in arbitrio « ejus poneretur cælestis judicium. » S. Job, *xl, 4*, querit, cujus brachium adeo validum esse possit, ut ex æquo cum Altissimi dextra comparari valeat: *Si habes brachium sicut Deus, si simili voce tonas?* sed ecce tibi brachium Sacerdotis, dum pro absolutione Sacramenti impertienda elevatur, simile est brachio Dei, siquidem formulam Sacramenti, *absolve te*, pronuntiando, veluti totidem fulminibus prostrati et dissipati corrunt omnes inimici infernales.

10. — Et quidem de hac potestate dubitare non licet, quia in symbolo Apostolorum, inter cæteros fidei articulos hic habetur: *Credo in remissionem peccatorum*. S. Isidorus postquam dixisset: « Nosse cupio, si est spes in confessione, si est « remissio, si est venia; » paulo post subiungit: « Est plane, est prorsus, est utique, est profecto, « est procul dubio; confessio sanat, confessio justificat; certissime crede, nullo modo hæsites. »

Hominiibus.

11. — Quod si Redemptor noster, qui ad expiandum infinitum peccatorum nostrorum debitum, sanguinis sui prelium, e venis suis deprompsit, ita disposuisset ut confessionis faciendæ causa, ad ipsum accederemus, nimis utique arduum hoc fuisset remedium, quis enim non confundereletur, quis post tot ingratitude, recidivas, infidelitates, coram ipso loties se presentare non erubesceret? ac proinde nequaquam ita fieri voluit, non sibi sed

hominibus confessionem fieri præcepit: hæc claves hominum mortalium manibus commissas esse voluit, eo quod hi eisdem sint subjecti miseris, ejusdem necessitatis remedio stringantur, et consequenter eadem cum benignitate alios ad se accurrentes recipiunt, quam erga se exerceri desiderant. Tametsi Dei Filium benignissimum esse probe sciamus, de ipso lamen nobis per fidem pariter constat, quod peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus, *I Pet.*, *ii, 22*; unde audacter vitam suam examinandam omnibus dedit, dicens, *Joan.*, *viii, 46: Quis ex vobis arguet me de peccato?* Scimus pariter, quod honoris Patris sui æterni maxime existat zelotes, ideoque licet nos ad se recurrentes, summa cum pietate recepturus fuisset, nihilominus nusquam se utique ob nimium respectum et reverentiam ab illius subduxisset conspectu, coram tanta Majestate, quam tremunt potestates, comparere nequaquam presumens; at vero homo indignus, inquit sapientissimus Salomon, *Prov.*, *xv, 22, misericors est*: recurrunt peccatores ad alios homines peccatores, quia eadem compassione indigent, quam ipsi erga sui similes exercere debent. In Lege scripta civiles Deus ordinavit refugii, in quas se reciperent humani sanguinis rei, sed in quorum manus, urbes hæc a Deo consignatas esse existimabit? utique non aliorum, quam Levitarum: dispositus igitur, ut tres ex una et tres ex altera Jordanis parte haberentur; volens namque misericors Deus excessibus hæc etiam flagitiosis nimium indulgere, latum iis et amplum assignavit refugii spatium, sternens diligenter viam ad salutem, idque in terræ habitatae medio. *Omnia in figura contingebant*; voluit namque in eo designare Dominus con-

fessionis facilitatem, quam Ecclesiæ suæ reliquit: de quo regius quondam Propheta vaticinabatur, inquit, *Psal. lxxvii, 36: Quoniam Deus salvum fecit Sion*, id est, Ecclesiam suam, et *edificabuntur civitates Juda*, id est, confessionis. Enimvero non sine magni mysterii ratione, civitates illæ, tribus sacerdotibus et leviticæ manibus conceditæ fuerunt, quia in his specialiter requirebatur, verus lenitatis, charitatis et compassionis spiritus.

12. — Ratio autem, quare ad hoc ministerium, spirituum angelicorum opera usus non fuerit, hæc est, quia cum hi impeccabiles, et puri spiritus sint, neque hæc nostra fragili carne, tot miseris subjecta vastiantur, nobis compati non potissent, quin potius gloriam Dei nimium zelantes consequenter in vindicandis offensis nostris nimis fuissent rigidi. Unde D. Chrysostomus ait: « His qui terram « incolunt atque in ea versantur, commissum est, « ut ea, quæ in cælis sunt dispensent, iis datum « est, ut potestatem habeant, quam Deus optimus « maxinus neque Angelis neque Archangelis datam « esse voluit. » Quis, obsecro, inter omnes Apostolos, S. Joanne Christo acceptabilior erat, quis innocenter? etenim Ecclesia illum, quantumvis centenarium, pueri nomine appellat: *Ecce puer meus quem elegi*; et tamen non is, sed Petrus, qui conjungatus fuit, qui Magistrum suum trina vice negavit, peccata remittendi potestatem accepit. Divus Chrysostomus, *Hom. lxxx in Matth.*, ait: « Ideo non Angelis hæc est commissa potestas, « qui nunquam peccaverunt, sed homo passibilis « supra hominis ordinatur, ut, dum in aliis suis « recolit passiones, mitem apud eos se præbeat et « benignum. »

DOMINICA NONADECIMA POST PENTECOSTEN

EVANGELIUM MATTHEI, CAP. XXII, VERS. 2-14

2. Simile factum est regnum cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo.
3. Et misit servos suos, vocare invitatos ad nuptias, et nolabant venire.
4. Iterum misit alios servos, dicens: Dicite invitatis: Ecce prandium meum paravi, tauri mei et altilia occisa sunt, et omnia parata sunt; venite ad nuptias.
5. Illi autem neglexerunt et abierunt, alius in villam suam, alius vero ad negotiationem suam.
6. Reliqui vero tenuerunt servos ejus, et contumelias affectos occiderunt.
7. Rex autem cum audisset, iratus est, et missis exercitiis suis, perdidit homicidas illos, et civitatem illorum succendit.
8. Tunc ait servis suis: Nuptiæ quidem paratæ sunt, sed qui invitati erant, non fuerunt digni.
9. Ille ergo ad exitus viarum, et quoscumque inveneritis, vocate ad nuptias.